

Serbest Ticaret ve Zenginliğe Giden Yol

Donald J. Boudreaux

Çeviren: Haluk Akalın

Serbest Ticaret ve Zenginliğe Giden Yol

Free Trade and How It Enriches Us

Donald J. Boudreaux

Çeviren: **Haluk Akalın**

ISBN: 978-605-9823-51-7

Liberte Yayınları® | 236

2. Baskı: Aralık 2025, 1. Baskı: Ocak 2020

© 2019, Liberte Yayınları®

© 2018, The Institute of Economic Affairs®

First published by the Institute of Economic Affairs

Bu kitap Liberal Düşünce Topluluğu için Liberte Yayınları tarafından yayınlanmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tamamı veya herhangi bir parçası, hiçbir şekilde fotokopiyle veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Yayınevimiz bunu yapanlar ve buna teşebbüs edenler hakkında kanunî işlem yaptırma hakkına sahiptir.

Yayın Editörü: **Özlem Çağlar Yılmaz**

Yayın Koordinatörü: **Emre Turku**

Redaksiyon: **Atilla Yayla**

İç Tasarım: **Ayyüce Dalkılıç**

Kapak Tasarımı: **Emre Turku**

Baskı: **Bizim Büro Basım Evi Yayın ve Dağıtım Hizmetleri
Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi**

Adres: Zübeyde Hanım Mahallesi, Sedef Caddesi 6/A, Altındağ, Ankara

Telefon: (312) 229 99 28 | Faks: (312) 229 99 29 | Sertifika No: 42488

LiBeRtE
yayıncı grubu

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara

Telefon: (312) 230 87 03 | Faks: (312) 230 80 03

E-posta: info@liberte.com.tr | Web: www.liberte.com.tr | Sertifika No: 52155

Liberte Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

Donald J. Boudreaux

Donald J. Boudreaux ABD'nin Virginia Eyaletindeki George Mason Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde Ekonomi Profesörü ve bölümün eski başkanı olup George Mason Mercatus Merkezi'nde Getchell Başkanıdır. Diğer kitaplarının yanı sıra *Yeni Başlayanlar İçin Hayek* (2014) ve *Küreselleşme* (2008) adlı kitapların yazarıdır. *Wall Street Journal*, *New York Times*, *U.S. News & World Report*, ve *USA Today* gazetelerinde köşe yazıları yayınlanmaktadır. *Pittsburgh Tribune-Review* gazetesi ve American Institute for Economic Research için düzenli olarak köşe yazıları yazmaktadır. Boudreaux'nun Auburn Üniversitesi'nden ekonomi doktorası ve Virginia Üniversitesi'nden hukuk diploması bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Özet	11
Giriş	13
Adam Smith'in Uzmanlaşma ve Piyasanın Büyüklüğüne Dair Görüşleri	15
Karşılaştırmalı Üstünlük ve Ötesi	33
Ticaret ve İş Olanakları	47
Ticaret Açıkları	59
Sonuç	79

Teşekkür

IEA, bu yayını mümkün kılan cömert mali destekleri dolayısıyla Siyasi ve İktisadi Araştırmalar Vakfına (Birleşik Krallık'ta bir hayır kuruluşu olarak kayıtlıdır (no.1121849)) teşekkürlerini sunmaktadır. Bu çalışma PERT kaynaklı 'Refahın Coğrafi Dağılımı' temalı bir dizi bildiriden biridir. Daha fazla ayrıntıya www.pert.org.uk adresinden ulaşmak mümkündür. Bu yayında ifade edilen görüşler veya varılan sonuçlar tamamen yazara ait olup Siyasi ve İktisadi Araştırmalar Vakfı'nın, mütevellilerinin veya çalışanlarının düşünceleri değildir.

Seminerlerin yayınlanması gibi bazı istisnalar haricinde IEA Tartışma Bildirileri ilgili alanda uzman olan bir akademisyen veya araştırmacı tarafından hakem incelemesinden geçirilmektedir. Tüm IEA yayınlarında olduğu gibi, IEA Tartışma Yazılarında ifade edilen görüşler yazara ait olup Enstitünün (kurumsal görüş yoktur), idareci mütevellilerinin, Akademik Danışma Konseyinin veya yönetim kadrosunun düşüncelerini yansıtmamaktadır.

Özet

SERBEST TİCARET İLGİLİ TÜM TARAFLARIN YARARINADIR. Ticaretin bunu sağlaması en öncelikle üretimde uzmanlaşmayı mümkün kılması ve teşvik etmesi ve aynı zamanda makineleşme ve innovasyonu özendirmesiyle mümkün olabilmektedir. Uzmanlaşma derinleştikçe ve makinalaşma ve innovasyon ilerledikçe kişi başına mal ve hizmet üretimi artar.

Uzmanlaşma arttıkça toplam ekonomik üretim artar; ticaret genişledikçe uzmanlaşma artar; ve piyasanın hacmi büyüdükçe ticaret genişler.

Karşılaştırmalı avantaja uygun şekilde gerçekleşen uzmanlaşma hiçbir işçinin bireysel olarak verimliliğini arttırmasa bile toplam ekonomik üretimi artırır. Ticaret yaptıklarımız üretim verimliliklerini arttırdıklarında bundan herbirimiz kazanç elde ederiz.

Ne serbest ticaret ne de korumacılık ülkenin toplam istihdam düzeyini uzun dönemde etkiler. Ticaret politikası sadece öne çıkan meslek gruplarını etkiler. Spesifik olarak, serbest ticaret ülkenin karşılaştırmalı dezavantajının olduğu sektörlerideki iş

imkanlarını yok ederken ülkenin karşılaştırmalı avantaj sahibi olduğu sektörlerde iş olanakları yaratır. Korumacılığın istihdam etkisi ise bunun tam tersidir.

Ticaret ülke ekonomisinde iş olanaklarında net azalmaya sebep olmaz, çünkü ülke ekonomisinin ithalatları yabancıların hem ülke ekonomisinin ihraç mallarını daha fazla satın almasına ve hem de ülke ekonomisine daha fazla yatırım yapmasına sebep olur – her ikisi de ithalat sebebiyle ortadan kalkan iş olanaklarını telafi eden iş sahaları açar.

Ticaret açıkları ekonomiye veya ekonomi politikasına ilişkin sorunlar olduğuna dair bir kanıt olmayabilir. Bunların sebebi yabancı devletlerin ama ‘haksız’ ticaret uygulamaları değildir, ilgili ülkelerdeki tasarrufların yetersiz kaldığını ifade etmez ve ülke vatandaşlarının yabancılara borçluluğunu arttırmayabilir. Yabancılarla ticaretin aynı ülke vatandaşlarıyla yapılan ticaretten ekonomik anlamda önem arz edecek bir farkı yoktur.

Giriş

ULUSLARARASI TİCARET MEDENİYET KADAR ESKİDİR. Fakat, yakın zamana kadar, büyük miktarlara ulaşamadı. Sanayi devrimi ve İngiltere'nin tahıl yasası'nın 1946 yılında Avrupa genelinde ticaret serbestleşmesi dalgası yaratan ilgasına kadar gerçek anlamda yükselişe geçmedi. 1800'lerden önceki yüzyıllarda, ulusal sınırları aşan mal ticareti gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) olarak hesaplanan dünya üretiminin yaklaşık yüzde 5'i kadardı. 2015 yılı itibariyle küresel GSYİH'nin yüzde 60'ı seviyesine yükseldi. Uluslararası ticaretteki bu patlama söz konusu dönem boyunca yaşanan hayret verici ekonomik büyümede önemli bir rol oynadı. 2018 yılındaki Amerikan Doları bazında küresel kişi başına GSYİH 1800'lü yıllardaki 1.000\$ düzeyinden günümüzdeki 16.000\$ seviyesine erişmiş bulunmaktadır. Birleşik Krallık'ta aynı dönemde 3.500\$'dan 43.000\$'a yükseliş söz konusu oldu. Ancak 'küreselleşme' kesintisiz bir süreç olmadı. Uluslararası ticaret iki dünya savaşı arasındaki dönemde, özellikle de Büyük Buhran sırasında Amerika'daki istihdamı korumak amacıyla uygulamaya sokulan Smoot-Hawley gümrük tarifeleri sonrasında keskin şekilde düşüş gösterdi. Tarifeler genelde çözmeleri istenen

sorunları büyütmeleriyle tanınmış olup II. Dünya Savaşının ardından uluslararası ticarette yavaş seyreden bir liberalleşme süreci başladı. Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) ilk olarak 1949'da 23 ülke arasında imzalandı. Birçok görüşmenin ardından, 1995 yılında, günümüzde 164 üyesi bulunan Dünya Ticaret Örgütü (WTO) onun yerini aldı. Üye ülkelerde ithalata uygulanan gümrük tarifeleri ve ihracat destekleri yirminci yüzyılın ikinci yarısında ortadan kaldırıldı veya azaltıldı ve uluslararası ticaret tekrar yükselişe geçti.

Yakın zamanlara kadar bu sürecin tersine dönüşü 2016 başkanlık seçimi kampanyası sırasında Çin ve Avrupa Birliğinden ithal edilen çeliğe yeni gümrük tarifeleri getirmek suretiyle korumacılık yanlısı retorik benimseyen Donald Trump'ta en net şekilde ortaya çıktı. Fakat Donald Trump başkanlığa adaylığını koymadan önce bile, tersine dönüş başlamıştı. 2008 finansal krizi ve 2016 yılları arasında G20 ülkeleri 1.583 yeni tarifeyi yürürlüğe sokarlarken yalnızca 387 tarifeyi kaldırdı. II. Dünya savaşından bu yana ısrarla devam eden ekonomik büyüme yavaşladı. Serbest ticaret lehine olan siyasi uzlaşma zayıflamaktadır.

Dolayısıyla bu Tartışma Yazısı ticaretin neden ona katılan herkese, aksi duruma kıyasla fayda sağlayacağını ve ticaret yapan tarafların farklı ülkelerde yaşaması halinde, neden değişen bir şeyin olmayacağını açıklamaktadır.

Serbest ticareti savunan ekonomistler Adam Smith'in on sekizinci yüzyılın sonlarındaki ve David Ricardo'nun kırk yıl sonraki çalışmalarından bu yana aşınadır. Fakat siyasetçiler bir zamanlar biliyorlardı dahi şimdilerde unutmaktadırlar. Ve sonucunda da açıkçası onlara oy veren seçmenler de aynı eğilimi göstermektedirler.

İnsanlar unutmayı bırakırsa biz serbest ticaret savunucuları kendimizi tekrar etmeyi bırakabiliriz.